

Op weg naar het gemeenschapscentrum van de toekomst

Meerjarenplan 2015-2018

Inleiding

Geachte lezer

Voor u ligt het meerjarenplan 2015-2018 van Gemeenschapscentrum De Pracht:

De Pracht
Op weg naar het gemeenschapscentrum van de toekomst
Meerjarenplan 2015-2018

Bij het ontwikkelen van de visie voor de komende vier jaar staat de vraag centraal: Wat is de rol van een gemeenschapscentrum in deze veranderende samenleving en hoe speelt De Pracht hierop in? Zoals in tal van sectoren het geval is, heeft ook De Pracht te maken met teruglopende inkomsten. Toch is het bestuur van mening dat de inhoud van het werk de spil vormt! Daar ligt dus ook het zwaartepunt in dit meerjarenplan.

Zoals gebruikelijk is bij een meerjarenplan ontbreekt ook de financiële doorkijk van de komende 4 jaar niet. Die vormen uiteindelijk toch de randvoorwaarden om het werk te kunnen doen.

Deze notitie is tot stand gekomen in een nauwe samenwerking tussen Stichting De Pracht Ekenrooi en Cordaad Welzijn.

Wij zijn de opsteller van deze notitie: Frank Toonen van Cordaad Welzijn, zeer erkentelijk voor zijn professionele bijdrage en ondersteuning.

SDPE is ervan overtuigd met dit meerjarenplan toekomstbestendig te zijn, door te kunnen gaan op de reeds ingeslagen weg en een wezenlijke bijdrage te leveren voor een leefbaar en sociaal Waalre.

Met vriendelijke groet,
Namens bestuur SDPE

Hans van Baal
Voorzitter

Samenvatting

De Pracht werkt volgens een werkmodel waarin de samenhang tussen input, output en outcome wordt beschreven. Hierdoor wordt het maatschappelijk rendement helder in beeld gebracht. In het model kan ook een gewenst maatschappelijk effect als startpunt genomen worden. Vervolgens wordt gekeken wat er nodig is om het gewenste maatschappelijke effect te bereiken. Het model is een praktisch instrument voor het bestuur en de betrokkenen om het beleid een kader te geven.

De samenleving is volop in beweging! Nederland transformeert van een zorgzame samenleving naar een participatie samenleving. De rode draad is meer verantwoordelijkheid bij de burger zelf en het bevorderen van de eigen kracht. Sociaal kapitaal, de bereidheid van burgers om zich in te zetten voor medeburgers speelt hierbij een belangrijke rol. Gemeenschapscentra als De Pracht bewegen zich van oudsher op dit terrein: het is immers een gemeenschapscentrum voor elkaar en met elkaar!

De Pracht is een grote organisatie en beschikt over een aantal kernkwaliteiten. Denk bijvoorbeeld aan laagdrempelig karakter, low-budget kunnen werken, veel actieve vrijwilligers en een goed bestuur.

De Pracht zet haar kernkwaliteiten in om het sociaal kapitaal te stimuleren, te ontwikkelen, en om te zetten in concrete activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn de PrachtDag, 't Toverstokje, het Repair Café en het eetpunt "Ons Eetcafé".

Vanwege de veranderingen in de samenleving gaat De Pracht zich in de komende vier jaar nog verder toeleggen op het bevorderen en benutten van sociaal kapitaal. Denk voorbeeld aan nieuwe vormen van vrijwilligerswerk, het versterken van buurtnetwerken en vrijwillige dienstverlening.

In de notitie "**De Pracht en Vrijwillige Dienstverlening**" wordt in het kort beschreven hoe De Pracht via de zogenaamde Bronmethode het sociaal kapitaal wil versterken en ontwikkelen.¹

De Pracht wil deze ontwikkeling delen met partners zoals de gemeente, subsidiegevers en het werkveld.

Het meerjarenplan is niet bedoeld als een statische notitie. Het krijgt pas zijn waarde wanneer de inhoud met de betrokkenen wordt gedeeld. Het geeft een goed beeld over de richting waarin De Pracht zich in de toekomst verder wil ontwikkelen. In deze gedachtevorming gaat De Pracht doelbewust het gesprek aan met het werkveld. Samenwerking over de gehele linie is noodzakelijk voor het antwoord op de huidige veranderingen en de vraagstukken in de toekomst.

Op Youtube staat een kort filmpje getiteld "**De Passie van De Pracht**".

Hierin wordt binnen 3 minuten de visie van De Pracht geïllustreerd.

De link naar het filmpje is: <https://www.youtube.com/watch?v=w0fIMG1GX8s>

¹ De notitie is als bijlage bij het meerjarenplan bijgevoegd. Zie pagina 50 en verder.

Wat er aan vooraf ging:
18 januari 2013: De Pracht en de Wmo

- Meer aandacht voor specifieke doelgroepen
- Activiteiten voor mantelzorgers en vrijwillige dienstverlening
- Beter benutten van kernkwaliteiten
- Overgangsfase naar nieuw concept
- Meer samenwerking met derden

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018 versie 1.4 concept

Inleiding

Wat eraan vooraf ging:

Op 18 januari 2013 is de notitie “De Pracht en de Wmo” verschenen.

Deze notitie ging dieper in op de rol die een gemeenschapscentrum kan spelen bij het behalen van Wmo-doelstellingen. Aan de hand van de negen prestatievelden van de Wmo werden de raakvlakken besproken tussen het Wmo-beleidsplan 2012-2015 van de gemeente Waalre en het 4-jarenplan 2012-2015 van De Pracht. Beide plannen bevatten veel aanknopingspunten om verder te ontwikkelen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Meer aandacht voor activiteiten voor specifieke doelgroepen
- Beter benutten van de kernkwaliteiten van De Pracht (dicht bij de mensen, veel vrijwilligers actief, initiatieven ontwikkelen zich snel tot activiteit)
- Ontwikkelen van nieuwe activiteiten, ook ter ondersteuning van mantelzorgers en vrijwillige dienstverlening.

Verder signaleert het rapport ook dat De Pracht zich in een overgangsfase bevindt en op zoek is naar nieuwe wegen om “de 4 O’s” in te vullen. (**O**ntmoeting, **O**ntspanning, **O**ntplooiing en **O**pvang)

Citaat:

“Daarnaast bevindt De Pracht zich in een overgangsfase. Het oude buurthuisconcept is achterhaald, maar niemand weet hoe een buurthuis er over 10 jaar uit ziet. Bepaalde elementen zijn echter wél bekend: meer ontmoeting, multifunctioneel gebruik van de accommodaties en samenwerking met partners zoals zorg, onderwijs en vele anderen. Juist vanwege het laagdrempelig karakter worden buurthuizen steeds vaker gekozen als locatie voor het aanbieden van diensten.”

Ook benadrukt het rapport dat samenwerking met andere organisaties essentieel is om te kunnen doorgroeien. Het gemeenschapscentrum van de toekomst is veel meer dan een verzameling van activiteiten. Het is een logische plaats waar burgerinitiatieven zich kunnen ontwikkelen, bewoners elkaar kunnen ontmoeten, vrijwilligers participeren en organisaties hun poort vinden naar de burgers/samenleving.

Indeling van het werkplan 2015-2018:

- Het werkmodel van De Pracht dia 6 t/m 11
- De thema's van de toekomst dia 12 t/m 17
- Het antwoord van De Pracht dia 18 t/m 26
- Meerjarenplan en begroting dia 27 t/m 30

Indeling van het werkplan

Het werkplan 2015-2018 bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Het werkmodel van De Pracht:

De primaire doelstelling van De Pracht heeft betrekking op de betekenis van het activiteitenaanbod voor het verzorgingsgebied. De activiteiten en diensten zijn geen doel op zich, maar zijn een middel om een effect in het verzorgingsgebied te bewerkstelligen.

De activiteiten en de dienstverlening zijn een middel om “de 4 O’s” in de praktijk vorm te geven. (**O**ntmoeting, **O**ntspanning, **O**ntplooiing en **O**pvang)

Maar wat gaat hieraan vooraf? Welke bronnen en middelen zijn er nodig? Wat is uiteindelijk het effect voor de gemeenschap?

Om deze verschillende grootheden een plaats te geven is het werkmodel ontwikkeld.

Het werkmodel vormt een kader waarin de bronnen, resultaten en de effecten een plaats krijgen. Daarin kan men vertrekken vanuit de beschikbare bronnen (aanbodgericht) óf vanuit de gewenste resultaten (vraaggericht)

2. De thema’s van de toekomst:

Dit onderdeel geeft een kort overzicht van de belangrijkste trends en ontwikkelingen op het gebied van:

- Demografie
- Leefstijlen
- Politiek
- Meer bekende gegevens

3. Wat betekenen deze ontwikkelingen voor De Pracht?

Aan de hand van de thema’s van de toekomst heeft De Pracht een aantal beleidsvoornemens geformuleerd. Deze voornemens hebben betrekking op verschillende terreinen en worden besproken aan de hand van:

- Het activiteitenaanbod
- De exploitatie
- De professionele ondersteuning
- De samenwerking met het werkveld

4. Meerjarenplan en begroting:

Bij al deze voornemens hoort ook een financiële prognose. Deze komt als laatste aan de orde in de financiële paragraaf.

Waarom een werkmodel voor De Pracht?

- Welke inspanningen leiden tot welke effecten?
- Samenhang tussen bronnen, resultaten en effecten

Sociaal kapitaal binnen de context van een gemeenschapscentrum:

De bereidheid om elkaar te helpen:

- Microniveau: uit de directe omgeving
- Macroniveau: algemene bereidheid

1. Het werkmodel van De Pracht

Waarom een werkmodel voor De Pracht?

Om verschillende redenen staan gemeenschapscentra in de belangstelling: Enerzijds zijn bezuinigingen aanleiding om nut en noodzaak van gemeenschapshuizen opnieuw helder te krijgen. Er is meer behoefte dan voorheen om de inspanningen, de resultaten en de effecten daarvan in beeld te brengen. (kosten-baten analyse)

Anderzijds groeit het besef dat gemeenschapscentra een belangrijke rol kunnen spelen in die veranderende samenleving. De verzorgingsstaat wordt immers omgevormd tot participatiesamenleving (troonrede2014). De verantwoordelijkheid wordt minder bij de overheid en meer bij de gemeenschap gelegd. Gemeenschapscentra kunnen bij deze verandering helpen en het sociaal kapitaal lokaal versterken, waarover straks meer.

Het werkmodel van De Pracht geeft de samenhang tussen de verschillende elementen. Welke bronnen (input) zijn er nodig om tot welke resultaten (output) te komen en tot welk effect (outcome) leidt dit én vice versa? Wat is het gewenste maatschappelijke effect en wat is er voor nodig om dit effect te bereiken?

Sociaal kapitaal

In het werkmodel worden ook de volgende twee begrippen gebruikt: sociaal kapitaal en maatschappelijk rendement. De betekenis van deze twee begrippen is mede afhankelijk van de context waar in ze worden gebruikt. Daarom is een korte toelichting op z'n plaats.

De term "sociaal kapitaal" betekent:

De hulpmiddelen die in een gemeenschap aanwezig zijn om de gezinsorganisatie en de sociale organisatie vorm te geven. Deze hulpmiddelen vinden hun voedingsbodem in acties zoals gemeenschapsactiviteiten, sociale steun en participatie. Belangrijke elementen van sociaal kapitaal zijn de kwaliteit van sociale relaties, groepslidmaatschap, formele en informele netwerken, gedeelde normen, vertrouwen, wederkerigheid en inzet voor de gemeenschap.

Binnen sociaal kapitaal worden twee niveaus onderscheiden:

Microniveau:

Microniveau heeft betrekking op de personen uit de directe omgeving die bereid zijn om te helpen.

Macroniveau:

Niet de relatie met een specifieke buur, maar een algemene bereidheid om elkaar te helpen d.m.v. bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. Het sociaal kapitaal is hier een eigenschap van de collectiviteit, die eventueel bruikbaar is voor elk individu afzonderlijk. Bij het

macroperspectief zijn bijvoorbeeld de mate van participatie in vrijwilligersorganisaties en de mate van gegeneraliseerd vertrouwen interessante indicatoren om het concept van sociaal kapitaal te meten.

Voor een gemeenschapscentrum is het macroperspectief van groot belang. De bereidheid om zich in te zetten voor een ander, die in potentie in het werkgebied aanwezig is, wordt door middel van het gemeenschapscentrum omgezet in concrete activiteiten. Deze activiteiten zijn op hun beurt de hulpmiddelen om de gezinsorganisatie en sociale organisatie mede vorm te geven. Het gemeenschapscentrum is als het ware een logisch kristallisatiepunt voor nieuwe initiatieven en vrijwilligerswerk. De activiteiten in z'n totaliteit versterken het gemeenschapsgevoel en dragen op die manier bij aan het versterken van het sociaal kapitaal.

Een gemeenschapscentrum als De Pracht levert bijna onafgebroken een inspanning om bewoners te betrekken bij het geheel. (een gemeenschapshuis voor elkaar én met elkaar!) Ook het sociaal kapitaal op individueel niveau wordt uitgebreid speelt mee bij de motivatie van vrijwilligers. (microniveau)

Dit effect is goed merkbaar bij het opzetten van nieuwe activiteiten. Nieuwe vrijwilligers vinden betrekkelijk gemakkelijk de weg naar De Pracht. Mede door een goede infrastructuur (bestuur, faciliteiten, waardering en ondersteuning) worden ideeën in betrekkelijk korte tijd omgezet in een nieuwe activiteit of dienst.

(Bron: Krimpend Kapitaal? Een onderzoek naar het sociaal kapitaal van dorpsbewoners in een Krimpgebied. Moniek Jansen, juli 2012, Movisie)

Maatschappelijk rendement binnen de context van een gemeenschapscentrum:

Hoe verhouden zich de kosten tot de maatschappelijke baten?

Meten van het maatschappelijk effect:
De verandering in beeld:
"Als-dan" redenering

Maatschappelijk rendement binnen de context van een gemeenschapscentrum:

Maatschappelijk rendement is de toegevoegde waarde voor de héle maatschappij. In het geval van De Pracht: het geeft antwoord op de vraag hoe de kosten zich verhouden tot de maatschappelijke baten. De baten bestaan uit datgene waar De Pracht het, als organisatie in het sociale domein, allemaal voor doet. Deze baten gaan verder dan de doelstelling en de missie. Het zijn de effecten die direct een gevolg zijn van de activiteiten en dienstverlening van het gemeenschapscentrum.

Een voorbeeld:

Het gemeenschapshuis wil de onderlinge contacten tussen bewoners verbeteren en helpt bij het organiseren van opruimacties op straatniveau.

Met behulp van een aantal bronnen (input) realiseert men bepaalde activiteiten (output) , in dit geval opruimacties. Dit gedeelte is tastbaar en daarom eenvoudig in beeld te brengen. Het tweede deel is ingewikkelder. Het gaat niet alleen om de beoogde effecten, maar ook om de relatie tussen de acties en het effect! Dragen buurtopruimacties inderdaad bij tot een beter onderling contact? En hoeveel beter wordt het dan?

Omdat meerdere actoren tegelijkertijd aan het werk zijn is er in het werkgebied geen sprake van een laboratoriumsituatie. Misschien zijn er ook buurtverenigingen of andere organisaties actief die een bijdrage leveren met hetzelfde effect.

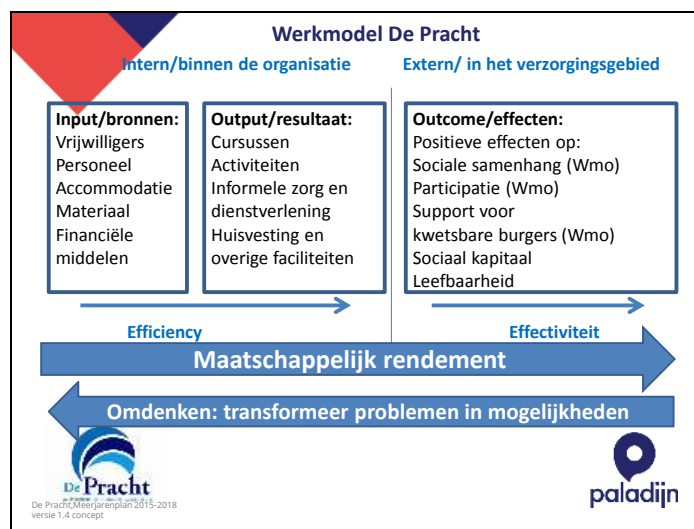
Wat is dan de bijdrage van deze activiteit aan het beoogde effect?

Om daar meer zicht op te krijgen, moet de veranderings- of beleidstheorie in beeld gebracht worden.

Dit zijn de achterliggende redeneringen over hoe het werkt, met andere woorden: Hoe dragen opruimacties bij aan een beter contact tussen bewoners?

Het antwoord is een “als-dan redenering”. **Als** er gezamenlijke opruimactie worden gehouden, **dan** versterkt dit het onderlinge contacten in de buurt. Dit is de kern van het denken in maatschappelijk rendement!

(Bron: SEV Handboek maatschappelijk rendement)

Het werkmodel van De Pracht:

In het linker blok staat een overzicht van de bronnen(input) van De Pracht. In het middelste blok staan de resultaten die met deze bronnen worden bereikt, de output. Het is een intern proces. De verhouding tussen bronnen en resultaat zegt iets over de “efficiency”. De Pracht heeft afgelopen jaren hieraan veel aandacht besteed. Ondanks de bezuinigingen zijn diverse nieuwe activiteiten ontstaan. Toch komt de ondergrens in zicht, waarover dadelijk meer. Rechts staan de effecten die door de output teweeg worden gebracht, de zogenaamde outcome.

Omdenken²: transformeer problemen in mogelijkheden:

De Pracht gebruikt dit werkmodel ook in omgekeerde volgorde. Maatschappelijke vraagstukken worden op deze manier vertaald naar activiteiten en de bronnen die nodig zijn om de output te realiseren.³

Wat is het gewenste effect, met welke output is dit te bereiken en welke bronnen zijn nodig om die output te realiseren?

Deze volgorde is natuurlijk vanuit bestuurlijk oogpunt interessant. In dit proces wordt vooral gedacht vanuit oplossingen en niet vanuit “de beren in het bos”. Door de aanwezige faciliteiten in De Pracht werkt het centrum als een katalysator. Denk bijvoorbeeld aan ruimtes, vrijwilligers, een adequaat vrijwilligersbeleid, een bestuur met visie enz.) De gekozen oplossingen zijn vaak creatief en hebben vanwege de inbedding in het gemeenschapscentrum effect op meerdere terreinen.

² Definitie: Techniek om problemen te transformeren in mogelijkheden, syn. ja-en-denken; vgl. tegenoverg. vastdenken, ja-maar-denken, Berthold, Omdenken.nl)

³ In de loop van 2016 verschijnt een ondersteunende notitie waarin het werkmodel voor De Pracht is ingevuld.

Balans tussen exploitatie en maatschappelijk rendement:

- Voldoende middelen om te kunnen bestaan
- Voldoende activiteiten en diensten die bijdragen aan maatschappelijk rendement
- Dynamisch geheel: meerdere activiteiten kunnen een zelfde effect beogen en meegroeien met de tijdsgeest

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Balans tussen exploitatie en maatschappelijk rendement

De Pracht is op zoek naar een optimale vorm van maatschappelijk ondernemerschap. Zij is daarbij op zoek naar een balans tussen een gezonde exploitatie en maatschappelijk rendement. De aandacht voor beide aandachtsvelden onderscheidt De Pracht van een gewone ondernemer. Er zijn voldoende financiën nodig om een centrum te kunnen beheren en exploiteren, en in te richten volgens de eisen van deze tijd. Deze inspanningen zijn geen doel op zich, maar een middel om uiteindelijk toegevoegde waarde te hebben voor de samenleving. (maatschappelijk rendement)

Meerdere activiteiten kunnen een zelfde effect hebben. Het is de kunst met de tijdsgeest en de veranderingen in de samenleving mee te groeien en op die manier aansluiting te houden met het verzorgingsgebied.

Typering volgens de verdeling van de aandachtsvelden exploitatie en maatschappelijk rendement

Als we de verdeling tussen de beide aandachtsvelden tegen elkaar uitzetten, ontstaat er een typing die zo kenmerkend is bij gemeenschapshuizen en mfa's:

De Pracht beweegt zich op dit moment vanuit het centrum van het diagram naar rechtboven. Vanwege de bezuinigingen is er veel aandacht voor de exploitatie en de efficiency. Daarnaast is men volop bezig met het verruimen van het activiteitenaanbod en de dienstverlening waardoor het maatschappelijk rendement toe neemt.

Uiteindelijk zal dit leiden tot een gemeenschapscentrum van de toekomst, een voorziening die zich heeft aangepast aan de veranderingen in de samenleving.

In het volgende onderdeel worden deze veranderingen toegelicht.

Het gemeenschapscentrum en de toekomst:

- Demografische ontwikkelingen
- Sociaaleconomische veranderingen
- Veranderende leefstijl
- Nog meer veranderingen in leefstijl
- Cijfer rondom participatie

De Pracht
De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Demografische ontwikkeling:

- Vergrijzing
- Ontgroening
- Relatief weinig inwoners tussen de 20-40 jaar

De Pracht
De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

2. De thema's van de toekomst

De thema's van de toekomst houden rechtstreeks verband met de ontwikkelingen in de samenleving zoals die zich op dit moment afspelen. Veel zal al bekend zijn, maar voor de volledigheid volgt hierna toch een overzicht.

Demografische gegevens

Waalre vergrijst. Tot 2030 zal het inwoneraantal stijgen naar ongeveer 17.500 inwoners. In verhouding tot de regio Zuidoost Brabant blijft het aantal ouderen wat achter. Dit komt omdat het aantal ouderen nu al hoger is dan in de regio.

In Waalre komt het aandeel jongeren overeen met het landelijk beeld: 25% van de inwoners is jonger dan 20 jaar.

Het aandeel inwoners uit de zogenoemde 'productieve leeftijdsgroep' van 20 tot 65 jaar ligt in Waalre lager (54% versus 61% in Nederland) terwijl het aandeel 65-plussers hoger ligt (21% versus 16% in Nederland).

Het verschil met Nederland in de productieve leeftijdsgroep wordt vooral veroorzaakt doordat er minder 20- tot 35-jarige inwoners in Waalre wonen. Er bestaan ook verschillen in de verdeling van de huishoudens.

Van alle huishoudens in Waalre bestaat 28% uit eenpersoonshuishoudens, 35% uit huishoudens zonder kinderen en 37% uit huishoudens met kinderen. In Nederland ligt het percentage eenpersoonshuishoudens hoger (36%) en het percentage huishoudens zonder kinderen iets lager (30%).

(Bron: Op weg naar een gezonder Waalre, GGD 2011)

Sociaaleconomische verandering:

De Participatiesamenleving

- Groter beroep op eigen mogelijkheden
- Groter beroep op de gemeenschap inclusief informele zorg

De economische crisis

- Bezuinigingen over een breed terrein
- Toename armoede

Sociaaleconomische veranderingen

Er zijn natuurlijk veel meer veranderingen op sociaaleconomisch terrein te noemen. Iedere verandering op zich brengt op haar beurt ook weer nieuwe veranderingen teweeg. Twee veranderingen verdienen in het bijzonder de aandacht omdat ze rechtstreeks van invloed zijn op de programmering van het gemeenschapscentrum.

De Participatiesamenleving:

Om de betaalbaarheid van de zorg ook voor de toekomst veilig te stellen, vindt er op dit moment een grote herstructurering van de gezondheidszorg plaats. Dit heeft tot gevolg dat mensen langer zelfstandig zullen blijven wonen en in het vervolg zorg aan huis krijgen i.p.v. intramuraal. Ook dat inwoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor gebruik van zorg. Doelbewust wordt er gewerkt aan een situatie waarin een groter beroep wordt gedaan op de eigen kracht en eigen mogelijkheden van mensen, inclusief op de gemeenschap waarvan zij deel uitmaken. De behoefte aan een stevig sociaal netwerk, aangevuld met informele dienstverlening door vrijwilligers zal op korte termijn sterk toenemen. De inzet van vrijwilligers (sociaal kapitaal) is hierbij een belangrijk element.

Deze verandering beperkt zich niet tot de zorg. In bijvoorbeeld de sociale zekerheid, arbeidsvoorwaarden en overheidsuitgaven spelen zich dezelfde processen af. Burgerparticipatie staat steeds meer in de belangstelling en veel gemeentes voeren hierop een actief beleid. Het doel van dit beleid is om alle burgers actief te laten meedoen aan de samenleving en ervoor te zorgen dat iedereen zo zelfstandig mogelijk leeft.

De economische crisis:

De huidige crisis heeft een kettingreactie in gang gezet. De overheid bezuinigt op bijna alle terreinen en dit heeft tot gevolg dat ook het bestaan van voorzieningen op lokaal niveau onder druk komen te staan. Daarnaast heeft een versobering in de sociale zekerheid plaatsgevonden en leidt een onzekere arbeidssituatie en de malaise in de woningmarkt tot veel individueel leed. Dit geldt ook voor voorzieningen van mensen die een steuntje in de rug nodig hebben. (PGB's, sociale werkvoorziening, bijzonder onderwijs enz.) Ook het aantal mensen dat onder de armoedegrens komt neemt toe. Vaak speelt een stapeling van factoren hierbij een rol en ontstaan er nieuwe groepen kwetsbare burgers.

Verandering in leefstijl:

- Digitalisering en mondialisering
- Mensen moeten meer voor elkaar gaan betekenen
- Mensen willen meer zelf gaan ondernemen

Er spelen zich verschillende bewegingen tegelijkertijd af.

De digitalisering en de mondialisering zorgen ervoor dat mensen niet meer aan één plaats gebonden zijn. De mobiliteit van mensen is enorm toegenomen. Je kunt wonen in Waalre, werken in Tilburg, uitgaan in Den Bosch en chatten met Nieuw Zeeland.

Ondanks de toename van internetgebruik en de mobiliteit is er ook behoefte aan een ontmoetingsplek in de directe nabijheid. Dit geldt in het bijzonder voor de groepen die van hun directe omgeving afhankelijk zijn. (met name kinderen en ouderen)

Een plek in de eigen buurt waar mensen elkaar (leren) kennen, informeren, waar ideeën en initiatieven ontspringen en activiteiten ondernomen kunnen worden. Mensen willen ook weer meer voor elkaar gaan betekenen, zeker op buurt- en dorpsniveau.

(Bron: Meer dan de som der delen, Accommodatie Plan voor Dorpen en Wijken, o.s. 't Heft, Marianne Welten en Sjaak Sluiters juli 2014)

Dia 16

Nog meer veranderingen in leefstijl:

- Generatie vitale ouderen (cultuur, studie, vrijwilligerswerk) versus eenzaamheid
- Individualiteit versus maatschappelijke betrokkenheid
- 24-uurs economie, internet, telewerken/mobiliteit versus terug naar de basics
- Mondialisering versus toename kleine bedrijven en burgerinitiatieven

De Pracht
De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Veel maatschappelijke ontwikkelingen vertonen een polariteit. Iedere ontwikkeling schept als het ware een tegenhanger.

Enkele voorbeelden:

Vitale ouderen

Er is een generatie ouderen aan het ontstaan die over een grote vitaliteit beschikken. Ze hebben vaak een goede gezondheid, ze hebben een periode van economische bloei meegemaakt, en staan tot op hoge leeftijd volop in het leven. Denk bijvoorbeeld aan studie, cultuur, reizen enz. Veel van deze ouderen zetten zich ook actief in voor de gemeenschap in de vorm van vrijwilligerswerk op velerlei terrein. Ze zijn gewend om een eigen mening te hebben en zelf het initiatief te nemen om hun omgeving vorm te geven.

Er zijn ook ouderen van dezelfde leeftijd die, mede onder druk van een intensief arbeidsverleden, tijdens hun werkzame leven weinig aandacht aan hun eigen ontwikkeling hebben kunnen besteden. Eenmaal thuis ontbreekt het aan sociale contacten. Het is niet vanzelfsprekend dat er nog kinderen in de buurt wonen (mens volgt immers werk) en mede onder druk van beperkte financiële middelen dreigt men te vereenzamen (armoede en sociale uitsluiting). Dit wordt pijnlijk duidelijk als ook de gezondheid achteruit gaat en men afhankelijk wordt van anderen.

Individualiteit

De individualiteit is een belangrijk kenmerk van de huidige samenleving. Veel functies waarvoor men vroeger een beroep op elkaar deed, zijn nu vaak uitbesteed. Ondanks deze individualiteit zijn grote groepen burgers maatschappelijk betrokken! De individualiteit zorgt er voor dat mensen doelgericht te werk gaan en zich minder aangesproken voelen door traditionele vormen van participatie (verenigingen, bonden enz.). In plaats daarvan kiest men bewust voor een doelgroep of een activiteit, en zijn hier vervolgens even gedreven mee bezig als met betaalde arbeid het geval is.

24-uurs economie

De 24-uurseconomie heeft de samenleving in een hogere versnelling gezet. Men kan werken op ieder tijdstip, communiceren op ieder tijdstip, winkelen op ieder tijdstip, voedsel is veelal bewerkt en (bijna) klaar om te eten enz. Natuurlijk heeft dit gevolgen voor sociale verhoudingen, maar dat kan ook nieuwe mogelijkheden scheppen. Deeltijdarbeid maakt het bijvoorbeeld mogelijk om naast de betaalde arbeid nog een “tweede leven” te hebben. In deze 24-uurs economie is er ook een beweging te onderscheiden die pleit voor rust en pas op de plaats. Steeds vaker kiezen mensen voor natuurlijke producten, die de tijd hebben gekregen om te groeien en waarbij dierenleed wordt vermeden. Het 24-uur's leven brengt ook de nodige stress teweeg en thema's als meditatie, yoga en spiritualiteit kunnen op veel belangstelling rekenen.

Cijfers rondom de participatie:

- Het aantal vrijwilligers van 65 + stijgt
- 1 op de 5 mensen verleent mantelzorg

Vrijwilligerswerk:

- 1 op 4 in de steden
- 1 op 3 in de dorpen

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Mondialisering

De mondialisering is een feit en veel in de wereld wordt bepaald door een klein aantal multinationals. Ook de overheden hebben maar beperkt invloed op dit geheel en hebben maar weinig mogelijkheden tot beïnvloeding.

Taal is geen barrière meer en kan eenvoudig worden omgezet naar eigen voorkeur.

Toch zijn er de laatste jaren steeds meer kleine bedrijfjes opgericht die zich wezenlijk onderscheiden van de “grote jongens”. Dat geldt ook bijvoorbeeld in de zorg. (buurtzorg) Ook het aantal burgerinitiatieven neemt toe. Mensen wachten niet op de overheid of een instantie, maar nemen zelf het heft in handen (Nederland kantelt).

De goede infrastructuur in de vorm van communicatienetwerken (telefoon, internet, televisie, burgernet) , voorlichting, ontmoetingsplaatsen (cultuur, sport, educatie en recreatie, etc.), vervoer en transport is een belangrijke succesfactor in dit geheel.

Gezondheidsmonitor

In de Gezondheidsmonitor van de GGD over Participatie staan een aantal cijfers over de omvang van participatie en vrijwilligerswerk. Het aantal mensen van 65 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk doet neemt toe. Vrijwilligerswerk heeft op de dorpen een grotere omvang dan in de steden. Een op de vijf mensen verleent een vorm van mantelzorg.

(Bron: Participatie, gezondheidsmonitor 2012-2013 GGD Brabant-Zuidoost, Factsheet 4, januari 2014)

Vrijwilligerswerk is geen vrijblijvendheid maar onderdeel van een zingeving van het leven. De waardering voor vrijwilligerswerk is een eerste vereiste om mensen te laten participeren als vrijwilliger. Met de toename van de gemiddelde leeftijd en de vitaliteit is het vrijwilligerswerk een essentieel onderdeel van de dagbesteding van ouderen.

Het gemeenschapscentrum en de toekomst:

- Meer aandacht voor mensen die een steuntje in de rug nodig hebben
- Versterken van buurtnetwerken en informele dienstverlening
- Stimuleren van vrijwillige inzet en participatie
- Meer doen met minder middelen

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Wat betekent het voorgaande voor:

- Het activiteiten aanbod
- De exploitatie
- Professionele ondersteuning
- Samenwerking met andere organisaties

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

3. De betekenis van deze veranderingen voor De Pracht

Alle genoemde veranderingen hangen nauw met elkaar samen. Vanuit het perspectief van het gemeenschapscentrum bepaalt de volgende gedachtegang de thema's van de toekomst:

- Mensen zullen langer zelfstandig blijven wonen,
- Om dit te kunnen bereiken zal men een groter beroep doen op de eigen omgeving,
- Bij het ontbreken hiervan zal met name burenhulp en informele zorg en dienstverlening een prominente rol gaan spelen, (eventueel aangevuld met professionele dienstverlening/zorg),
- Het gemeenschapscentrum kan een belangrijke rol spelen bij het coördineren en realiseren hiervan,
- Het gemeenschapscentrum kan zelf iets betekenen voor bijvoorbeeld mensen met een functiebeperking of sociale activering,
- In dit proces zal het gemeenschapscentrum zich als maatschappelijk ondernemer opstellen.

Samenwerking is in dit proces noodzakelijk!

Het activiteiten aanbod:

- Meer richten op kwetsbare groepen en jeugd in de samenleving
- Activiteiten verder uitbreiden richting informele zorg en dienstverlening
- Vrijwillige inzet & vrijwilligersbeleid
- Partner van de gemeente ook voor zorg voor jeugd

De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

De Pracht en de zorg voor jeugd:

- De Pracht is er voor alle leeftijden, dus ook voor de jeugd
- De Pracht heeft een ruim activiteiten aanbod voor de jeugd
- De Pracht zoekt naar nieuwe activiteiten voor jong én oud
- Partner van de gemeente inzake jeugdbeleid
- Neemt actief deel aan Sjors Sportief en Creatief

De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

De Pracht en jeugd:

- Consolideren bestaande activiteiten en meer werken op projectbasis
- Projecten: jonger ouders en kinderen 't Toverstokje
- Cultuur: Butterfly en Creakids
- Emancipatie/ontwikkeling: Technika 10 en diverse andere activiteiten
- Verbinden Jong & Oud: Beleeftuin

De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Het activiteitenaanbod

Richten op kwetsbare groepen en jeugd

De Pracht zal zich naast de gangbare activiteiten en cursussen in de komende jaren meer gaan richten op kwetsbare groepen. De oprichting van de Commissie Zorg & Welzijn sluit hier goed bij aan. Denk hierbij aan onderwerpen zoals eenzaamheidspreventie, sociale activering, armoede en vrijwillige dienstverlening.

Het vertrekpunt hierbij zijn vooral de mogelijkheden van burgers en niet de belemmeringen. Wat kunnen burgers zelf en welke rol kan het gemeenschapscentrum daarin spelen? Dat is de rode draad in de aanpak van De Pracht!

In de transitie heeft de gemeente ook de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg gekregen. We willen samen met de gemeente inventariseren wat de effecten voor de samenleving zijn en in de strategie opnemen welke rol het gemeenschapshuis kan spelen. De Pracht is er immers voor alle leeftijden richt zich ook op de jeugd.

Dit kan zijn door bestaande projecten en activiteiten te consolideren, maar ook door in te spelen op de behoefte met nieuwe activiteiten en/of projecten. Hiervoor wordt het werkmodel van de Pracht gebruikt (zie Dia 5).

Voorbeelden zijn: de op te richten belevingstuin; verbindingen jeugd met ouderen in samenwerking met de basis scholen. Ook samenwerking met instellingen wordt verder uitgewerkt worden. Vanwege de diverse beleidsterreinen speelt de gemeente hierin een belangrijke rol.

Activiteiten verder uitbreiden richting informele zorg en dienstverlening

Bij het dagbestedingsproject PrachtDag, het Repaircafé, het Eetcafé en Inloop voor jonge ouders 't Toverstokje, is bewezen dat De Pracht ook vrijwilligers kan werven die zich voor derden wil inzetten. De Pracht wil dit ook voortzetten buiten de muren van het gebouw en onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om informele zorg- en dienstverlening vanuit het ontmoetingscentrum te realiseren. Natuurlijk kijkt De Pracht daarbij naar de reeds bestaande diensten en wil zich vooral richten op de “witte plekken” in het aanbod en op de verbetering van de dienstverlening.

Vrijwillige inzet & vrijwilligersbeleid

De Pracht is een vrijwilligersorganisatie en slaagt erin om een groep van ongeveer 180 vrijwilligers aan zich te binden. Dit is kennelijk een kernkwaliteit van De Pracht. Dit succes is mede te danken aan een vitaal vrijwilligersbeleid. Daarin staan de volgende kernpunten:

- Zorg dat taken en werkzaamheden aansluiten bij de talenten van de vrijwilliger
- Laat vrijwilligers verantwoordelijkheid dragen voor hun werkzaamheden
- Geef tastbaar blijk van waardering

De exploitatie:

- Opstellen als maatschappelijk ondernemer
- Inkomsten op basis van projecten
- Meerjarenafspraken met gemeente Waalre

De Pracht
De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

Waarom professionele ondersteuning?
Bij iedere professional horen tientallen vrijwilligers!

- Beheer: continuïteit, veiligheid & hygiëne
- Administratieve ondersteuning: kwaliteit van bedrijfsvoering en “gezicht” voor bezoekers en vrijwilligers
- Uitvoerend werk: verantwoorde begeleiding
- SCW Paladijn: Kwaliteit, continuïteit & ontwikkeling van programma en organisatie

De Pracht
De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

De exploitatie

Opstellen als maatschappelijke ondernemer

De Pracht wil zich in de toekomst meer gaan opstellen als maatschappelijk ondernemer. De gangbare exploitatie van het gemeenschapscentrum blijft de solide basis om alle activiteiten ook voor de toekomst te kunnen waarborgen. Het maatschappelijk ondernemerschap zal in samenwerking met andere sociale partners moeten worden uitgewerkt om continuïteit van dienstverlening te kunnen waarborgen.

Inkomsten per project

Nieuwe activiteiten zoals in dit werkplan worden genoemd, worden op projectbasis georganiseerd en -eventueel met meerdere partijen- gefinancierd. Zij drukken derhalve niet op de exploitatie van het “casco”.

Meerjarenafspraken met de gemeente

Afgelopen 3 jaar heeft De Pracht zich intensief met kostenbesparingen beziggehouden, maar een 100% verdienmodel is niet haalbaar. De Pracht zal hier in overleg met de gemeente Waalre een oplossing voor gaan zoeken, liefst in de vorm van meerjarenafspraken. Meerjarenafspraken dienen de basis te zijn voor opzet van activiteiten omdat eenmalige acties geen duurzaam effect op de omgeving hebben.

Waarom professionele ondersteuning?

Beroepskrachten naast vrijwilligers

De beroepskrachten van De Pracht maken het samen mogelijk dat de 180 vrijwilligers van dit moment, hun werkzaamheden kunnen verrichten. Zonder deze inzet KUNNEN vrijwilligers de hun taken niet langer doen en zullen vroeger of later afhaken!

Het beheer is niet alleen verantwoordelijk voor het exploiteren van het gebouw, maar coachen ook een team van gastvrouwen en gastheren. Deze zijn ook opgeleid en hebben in het kader van deskundigheidsbevordering (sociale hygiëne en BHV).

De administratieve ondersteuning is veel méér dan de administratie van De Pracht. Het is ook de plek waar organisatorische zaken, vrijwilligerszaken, publiciteit en bijzondere projecten bij elkaar komen. Het is niet alleen “het gezicht naar buiten”, maar ook het eerste aanspreekpunt voor vrijwilligers en bezoekers.

De professionele inzet bij de dagopvang is een garantie om verantwoord met deze kwetsbare groep bezoekers om te gaan en maakt bevordert de inzet van de vrijwilligers.

De inzet van een sociaal cultureel werker van Paladijn heeft decennia bijgedragen aan de continuïteit en de kwaliteit van het centrum. Deze ondersteuning is voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de noodzakelijke vernieuwing en het vitaal houden van het programma en de organisatie.

Lange termijn waarborgen

De Pracht is een vrijwilligersorganisatie, maar om met vrijwilligers te kunnen werken maakt men gebruik van professionele krachten. Zij zorgen voor de continuïteit, voor de coördinatie van de werkzaamheden en zien erop toe dat wettelijke verplichtingen worden nagekomen. De Pracht maakt zich zorgen of voldoende professionele inzet ook in de toekomst gewaarborgd kan worden. Zij wil onderzoeken of er nieuwe wegen zijn om ook voor de lange termijn deze inzet zeker te stellen.

Extra project ondersteuning

De Pracht wil onderzoeken wat mensen met een functiebeperking hierin kunnen betekenen. De beroepsmatige ondersteuning wordt in 2016 vanwege een afgesproken bezuiniging beëindigd. De Pracht heeft zich afgelopen 3 jaar ingespannen om de werkzaamheden op een andere manier onder te brengen. Met name bij het organiseren van nieuwe activiteiten heeft De Pracht deze ondersteuning nodig. Zij wil in gesprek met de gemeente Waalre kijken of dit op projectbasis mogelijk is.

Samenwerken met het werkveld

In dit diagram wordt de samenwerking met andere organisaties, zowel professionele als vrijwilligersorganisaties zichtbaar gemaakt. De samenwerking heeft een wederkerig karakter. Het is niet: “men vraagt en wij draaien”, maar “we vullen elkaar aan en samen komen we verder!”

De inbreng kan op verschillende terreinen liggen: financiën, deskundigheid, dienstverlening. De inbreng van De Pracht volgt voornamelijk uit haar kernkwaliteiten: een vrijwilligersorganisatie, deels ondersteund door beroepskrachten die “low-budget” kunnen werken en een groot draagvlak hebben in het werkgebied.

Huidige samenwerking

Bij het opzetten van diverse activiteiten heeft De Pracht met partners samengewerkt én, met positief resultaat! Het contact en de uitwisseling in het werkveld blijft echter een incidenteel karakter houden. De Pracht wil het initiatief nemen om deze samenwerking te intensiveren. Zo zijn er enkele oriënterende gesprekken geweest met de Severinus Stichting in verband met de inzet van mensen met een functiebeperking.

Verdere samenwerking en participatie met sociale partners is wenselijk. Te denken aan CMD, GGD, GGZ, Zuidzorg, WMO platform, seniorenraad, jeugdzorg, RSZK, t Heft, Zet, scholen, Lumens, huisartsen, etc.

En wat vinden de burgers er zelf van?

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 1.4 concept

En wat vinden de burgers er zelf van?

Die vraag is gesteld op woensdag 18 maart tijdens de verkiezingen voor provinciale staten. “Uw mening telt!”

Stemgerechtigden werden die dag uitgenodigd om aan te geven op welke terreinen De Pracht meer aandacht zou moeten besteden. Dit leidde tot veel constructieve gesprekken waarvan het verslag in de maak is. De onderwerpen “Eenzaamheid” en “Vrijwillige dienstverlening & burenhulp” scoorden erg hoog.

Het algemene beeld komt overeen met de richting die De Pracht ambieert:

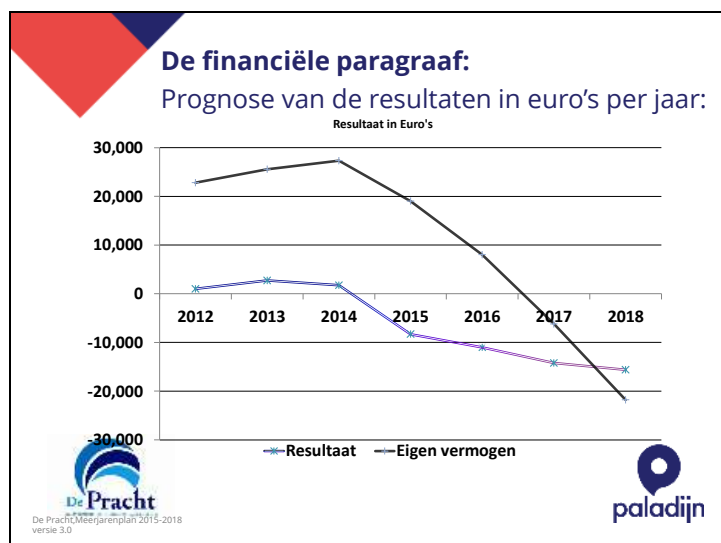
Een activiteiten- en ontmoetingscentrum met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen en waar burgers terecht kunnen voor vrijwilligerswerk en informele dienstverlening in de breedste zin van het woord.

De uitslag van de enquête gehouden in De Pracht bij de verkiezingen voor Provinciale staten op 18 maart 2015

De Pracht moet meer aandacht besteden aan:

	Titel	Omschrijving	Score
1	Eenzaamheid	Hulp bij vergroten sociaal netwerk	102
2	Gezondheid	Lezingen en info, voorlichting mbt gezondheid en leefstijl	38
3	Inrichting buitenterrein	Terrein geschikt maken voor buitenactiviteiten en verbeteren uitstraling	58
4	Leefbaarheid	Alles wat met leefbaarheid te maken heeft, zoals: openbare maatschappelijke ruimtes, verkeer, veiligheid, onderling contact, speelvoorzieningen etc.	56
5	Nederlandse taal, alfabetisering	Activiteiten ontplooiën om “Nieuwe Nederlanders” te ondersteunen	20
6	Sociale minima	Aandacht voor groepen die van minimum moeten rondkomen	48
7	Virtueel buurthuis	Bouwen aan een digitaal buurthuis, sociale media koppelen aan vraag en aanbod. Nieuws uit de buurt en onderling contact	25
8	Verhuur ruimtes	Meer mensen, groeperingen, die gebruik kunnen maken van de faciliteiten	21
9	Vrijwillige dienstverlening/ burenhulp	Mensen, buurtbewoners helpen elkaar met praktische zaken zoals: klusjes, vervoer, oppas etc.	79
10	Zomer programma	Activiteiten, cursussen voor thuisblijvers	39
11 *)	Communicatie		23
12 *)	Subsidie verwerving donateurs		7
13 *)	Kinderen	Herfstactiviteiten uitbreiden naar Meivakantie	10

*) Door bezoekers zelf ingebrachte onderwerpen

Resultaten:
De resultaten vertonen een dalende lijn door verminderde subsidies en stijgende (loon)kosten die niet kunnen worden opgevangen door de huidige activiteiten.

Eigen vermogen en balans:
Door de negatieve resultaten zal het eigen vermogen in snel tempo verminderen en omslaan in een negatief eigen-vermogen in 2017.

De Pracht
De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 3.0

paladijn

4. De financiële paragraaf

Prognose van de resultaten en eigen-vermogen:

De verwachtingen voor de jaren 2015 t/m 2018 zijn negatief. De resultaten vertonen een dalende lijn door verminderde subsidies, ondanks diverse kostenbesparende acties en de stijgende (loon)kosten. Ook met de verdere uitbreiding van Zorgactiviteiten zijn de negatieve gevolgen van de subsidieverlaging niet meer op te vangen.

Eigen vermogen en balans:

Door de negatieve resultaten zal het eigen vermogen in snel tempo verminderen en omslaan in een negatief eigen-vermogen in 2017. Betalingen van salarissen, belastingen en leveranciersnota's zullen in de problemen komen.

Inkomsten ontwikkelingen:

De inkomsten dalen door:

- a) het vervallen van de subsidie voor professionele ondersteuning,
- b) de prestatie subsidie die jaarlijks niet wordt geïndexeerd,
- c) het verminderen of wegvallen van inkomsten uit enkele activiteiten en
- d) geen verdere uitbreiding van de PrachtDag.

De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 3.0

Kosten ontwikkelingen:

De kosten stijgen bij:

- a) Loonkosten plus de effecten van de CAO welzijn,
- b) inhuurtarieven van docenten,
- c) materialen voor activiteiten en
- d) Onderhoud en schoonmaak.

De Pracht Meerjarenplan 2015-2018
versie 3.0

Oorzaken dalende inkomsten

Aan de daling van de inkomsten liggen de volgende oorzaken ten grondslag:

- het vervallen van de subsidie voor professionele ondersteuning,
- de prestatie subsidie die jaarlijks niet wordt geïndexeerd,
- het verminderen of wegvallen van inkomsten uit enkele activiteiten
- geen verdere uitbreiding van de PrachtDag. (onder voorbehoud)

Oorzaken stijgende kosten

De belangrijkste oorzaken van de kostenstijging zijn:

- loonkosten plus de effecten van de CAO welzijn,
- inhuurtarieven van docenten,
- materialen voor activiteiten
- onderhoud en schoonmaak.

Inkomsten, subsidie en kosten ontwikkelingen:

Prijsverhogingen om de kosteninflatie op te kunnen vangen hebben afgelopen jaar weinig effect gehad. Bezoekers besteden bij prijsverhogingen minder ten gevolge van de economische situatie.

De subsidie is de afgelopen jaren verminderd (van 131 duizend euro in 2012 en 87 duizend in 2014 naar 47 euro voor 2016 en volgende jaren).

Kostenbesparingen op personeel, vrijwilligers, energie, inkoop buffet en programmaboekje zijn gerealiseerd maar hebben de ondergrens bereikt.

Er zijn nieuwe (zorg)activiteiten gestart en daardoor is het resultaat afgelopen jaar nog krap positief geëindigd.

Om verdere sociaal-culturele activiteiten in de toekomst te kunnen blijven organiseren zullen drastische maatregelen genomen moeten worden.

Daarvoor zijn 4 scenario's bekeken waaruit nu keuzes gemaakt dienen te worden.

Deze zullen pijn doen en het activiteiten aanbod verschraken.

Een 4 tal scenario's:

Scenario 1: Forse prijsstijging

Scenario 2: Afbouw personeel en gedeeltelijke sluiting

Scenario 3: Projectmatige sponsoring

Scenario 4: Een combinatie

De Pracht, Meerjarenplan 2015-2018
versie 3.0

Welke mogelijkheden zien we om de exploitatie te continueren.

Een 4 tal scenario's liggen voor:

Scenario 1: Jaarlijkse forse prijsstijgingen voor zaalhuur, consumpties en activiteiten.

Prijsstijgingen van 10 tot 15% per jaar met als gevolg dat deelnemers minder zullen besteden en de inkomsten maar beperkt zullen stijgen. Het effect zal onvoldoende zijn om de tekorten op te vangen.

Scenario 2: Personeel afbouw en deeltijd sluiting.

Door de personele ondersteuning te verminderen van 2,5 FTE naar 2,0 FTE zullen de kosten met 22 duizend euro dalen. Een sluiting met enkele dagdelen of minder openingsuren zal daarvan het gevolg zijn. Gevolg zal zijn dat de inkomsten met ongeveer 8 duizend euro afnemen. Per saldo zal daarmee het resultaat in 2018 vrijwel rond nul uitkomen maar dient opgemerkt te worden dat een aantal (jeugd en ouderen) activiteiten niet meer door kunnen gaan.

Scenario 3: Meer projectmatige sponsoring.

Projectmatig verwerven van sponsor en/of gemeentelijke bijdragen voor huidige niet kosten dekkende activiteiten (jeugd, ouderen en zorg). Dit vergt gedegen voorbereiding en een lange doorlooptijd waardoor de startdatum onzeker is. De verwachte jaarlijkse bijdrage zal het tekort zeker niet dekken en een aantal activiteiten zullen beëindigd moeten worden.

Scenario 4: Een combinatie

Een combinatie van voorgaande 3 scenario's.

Bijlage:

De Pracht en Vrijwillige Dienstverlening

Over het ontwikkelen van vrijwillige dienstverlening vanuit een gemeenschapshuiscentrum door middel van de Bronmethodiek.

Vrijwillige dienstverlening als logische volgende stap

Afgelopen periode heeft De Pracht zich intensief bezig gehouden met de vragen:

- Wat zijn de belangrijkste veranderingen in de samenleving?
- Hoe kan een gemeenschapshuiscentrum daarop zo goed mogelijk anticiperen?

In het meerjarenplan 2015-2018 wordt hier uitgebreid op in gegaan. De belangrijkste effecten van de veranderingen in de samenleving zijn:

- Steeds vaker zullen burgers een beroep doen op hun directe omgeving en hun sociale netwerk. Dit geldt in het bijzonder voor de kwetsbare groepen in de samenleving.
- Het aantal kwetsbare groepen zal in de toekomst toenemen. Deels heeft dit een demografische oorzaak (vergrijzing en ontgroening) en deels wordt dit veroorzaakt door de veranderingen in de zorg.

Burgers worden steeds meer aangesproken op eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht. Het eigen sociale netwerk speelt hierbij een belangrijke rol.

De Pracht en Vrijwilligerswerk

De term sociaal kapitaal staat voor de bereid van burgers om zich in te spannen voor een ander. Van oudsher is sociaal kapitaal een belangrijke “energiebron” van gemeenschapshuiscentra. Denk aan de vele vrijwilligers die zich sinds jaar en dag belangeloos in buurthuizen inzetten.

Binnen De Pracht is het bestaande vrijwilligerswerk erg vitaal. Dit heeft te maken met het feit dat De Pracht over een aantal kernkwaliteiten beschikt zoals: laagdrempelig karakter, voorziening voor iedereen, draagvlak in het werkgebied, een goed vrijwilligersbeleid, goede PR, voldoende professionele ondersteuning en een goed bestuur.

Tot nu toe is vrijwilligerswerk vooral toegepast voor activiteiten binnen de muren van De Pracht. Juist deze kernkwaliteiten maken De Pracht tot een logisch startpunt om een project vrijwillige dienstverlening op te zetten.

Als De Pracht erin slaagt om het sociaal kapitaal in het werkgebied te **ontwikkelen** en te **benutten**, levert zij als gemeenschapshuiscentrum een belangrijke bijdrage aan het welzijn in het werkgebied.

De Bronmethodiek

Veel projecten voor vrijwillige dienstverlening richten zich op het koppelen van vraag en aanbod. Bestaande vragen en het bestaande aanbod worden beter in beeld gebracht en eventueel via internet of een vrijwilligerscentrale gematcht. Dit kan prima werken en in een aantal situaties een goede (tussen-)oplossing bieden.

De Bronmethodiek gaat een stap verder. Het hoofddoel wordt omschreven als:

het versterken van de betrokkenheid van mensen bij lokale organisaties en/of hun

buurt en het stimuleren van mensen tot vrijwillige inzet. ⁴

Daarmee sluit de methode aan bij de uitgangspunten van de Wmo en het versterken van de 'civil society'.

Genoemde twee doelen – '**vergroten van betrokkenheid**' en '**werven van vrijwilligers**' – liggen in elkaars verlengde: betrokkenheid is een voorwaarde voor vrijwillige inzet, maar op zichzelf onvoldoende om mensen actief te krijgen. De Bronmethodiek maakt de stap van betrokkenheid naar daadwerkelijke vrijwillige inzet mogelijk.

De betrokkenheid, interesses, talenten, competenties en voorkeuren van burgers vormen daarbij het vertrekpunt: de bron.

De Bronmethodiek biedt wijkorganisaties concrete handvatten om hun achterban beter te leren kennen en hen voortvarend en duurzaam te betrekken en te activeren.

Subdoelen:

1. het in kaart brengen van kwaliteiten, capaciteiten, mogelijkheden en interesses van mensen uit de achterban van de organisatie of wijk;
2. het benutten en inzetten van het beschikbare vrijwilligerspotentieel (matchen van potentiële vrijwilligers met te verrichten taken);
3. het realiseren van (nieuwe) activiteiten waar binnen de achterban behoefte aan is;
4. het verstevigen en verankeren van een vraaggericht vrijwilligersbeleid.

De Bronmethodiek kan worden toegepast door wijkorganisaties afzonderlijk (enkelvoudig organisatietraject), maar kan ook worden uitgevoerd door meerdere organisaties gezamenlijk in een wijk of samenwerkingsverband. In dat laatste geval spreken we van een meervoudig wijktraject.

In de praktijk blijken deze meervoudige wijktrajecten een tweetal bijkomende effecten te hebben. Gaandeweg zijn deze ook benoemd als mogelijk subdoelen van de Bronmethodiek:

5. tot stand brengen van samenhang en samenwerking tussen organisaties in de wijk;
6. signaleren en doorverwijzen van eenvoudige hulpvragen van (kwetsbare en/of vereenzaamde) wijkbewoners.

Hoe gaat het in z'n werk?

De centrale activiteit van de Bronmethodiek is het afnemen van persoonlijke interviews met en door mensen uit de achterban van de organisatie of de wijk. Tijdens de gesprekken gaan de vrijwillige interviewers uitgebreid in op wensen, capaciteiten, competenties, mogelijkheden en voorkeuren van de geïnterviewden. Ook vragen ze wat iemand eventueel weerhoudt om zich vrijwillig in te zetten.

Bij een meervoudig wijktraject wordt gewerkt met een gezamenlijke vragenlijst, eventueel aangevuld met een set organisatiespecifieke vragen.

⁴ Uit "Methodebeschrijving "De Bronmethodiek", Movisie Paul Duijvestein januari 2010

Alle gegevens worden vastgelegd in een centrale databank (een webapplicatie), waarna het 'matchen' kan plaatsvinden. 'Matchen' betekent vooral: het zoeken van een vrijwilligerstaak die past bij de persoon (niet andersom!).

Maar ook: het faciliteren of organiseren van activiteiten waaraan de achterban behoefte heeft, het oppakken van vragen van geïnterviewden en het doorverwijzen van eventuele hulpvragen naar relevante instanties.

De Bronmethode is geen tijdelijk project om vrijwilligers te werven, maar een duurzaam proces dat tot een nieuwe kijk op vrijwillige inzet leidt en deze kijk in het beleid verankert. Daartoe dient de databank een vaste plek in de organisatie te krijgen en actief gebruikt en regelmatig geactualiseerd te worden.

Belangrijkste bouwstenen

De belangrijkste bouwstenen van de Bronmethode, zo blijkt vooral uit ervaringen met de methode in de praktijk, zijn:

- persoonlijk aanspreken van mensen op hun natuurlijke betrokkenheid bij organisatie of wijk;
- niet denken vanuit vacatures en functies, maar aansluiten bij talenten, competenties, voorkeuren en mogelijkheden van mensen;
- persoonlijke benadering van en persoonlijk contact met de achterban van organisaties of wijk;
- gestructureerde aanpak volgens een aantal vaste stappen als basis;
- vanuit deze basis ruimte bieden voor een eigen invulling (wat betreft doel, doelgroep en aanpak), toegesneden op de specifieke organisatie, wijk en context;
- continuïteit in en verankering van de aanpak in de organisatie(s).

Hoe verder?

De Bronmethode is beschreven door Movisie. Die handleiding geeft een goed inzicht in de methode en kan dienen als basis om een projectplan te schrijven.

Vooraf zou het goed zijn om eventuele partners voor dit project in beeld te brengen. De betrokkenheid van diverse partijen kunnen dan in het projectplan verwerkt worden.

Een project volgens de Bronmethode is gecompliceert en een zaak van een lange adem. Uiteindelijk levert dit wel een duurzame verbetering van het welzijn in het werkgebied op. Het voorgaande maakt professionele ondersteuning noodzakelijk. Paladijn, onderdeel van Cordaad heeft deze deskundigheid in huis. (Veldhoven voor elkaar)

Tot zover deze korte uiteenzetting over De Pracht en Vrijwillige Dienstverlening!

Frank Toonen
Waalre 21 oktober 2015